

DAGENS NYHETER.

DN DEBATT

En utskrift från Dagens Nyheter, 2026-02-26 21:46
Artikels ursprungsadress: <https://www.dn.se/debatt/utrikesministern-ska-halla-sig-borta-fran-gws-uttalanden/>

DN Debatt. ”Utrikesministern ska hålla sig borta från GW:s uttalanden”

Uppdaterad 12:21 Publicerad 06:58

Efter att kriminologen Leif GW Persson visade sitt stöd för aktivisten gick utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M) ut och kritiserade honom. Det borde hon inte ha gjort, skriver artikelförfattaren. Foto: Alexander Mahmoud

DN DEBATT

Yttrandefriheten är stark i Sverige. Fallet där en aktivist åtalas för grovt olaga hot mot två M-ministrar kommer inte att hålla. Värre är då att utrikesministern kan ha påverkat utfallet av domen genom att kritisera Leif GW Perssons stöd till aktivisten. KU bör pröva hennes uttalanden, skriver yttrandefrihetsexperten Nils Funcke.

På fredag avkunnas domen mot mannen från aktivistgruppen Rojavakommittéerna som [placerade ut en docka respektive en korg](#) med äpplen utanför bistandsminister Benjamin Dousas (M) respektive migrationsminister Johan Forsells (M) bostäder.

Aktivisten åtalades för grovt olaga hot vad gäller dockan och olaga hot alternativt ofredande vad gäller korgen med äpplen. Äpplena i korgen hade målats med Adolf Hitlers ansiktsdrag. Dockan föreställde en IS-krigare med ett avhugget kvinnohuvud i ena handen och en kniv av gummi i den andra.

Syftet var att väcka uppmärksamhet och opinion mot regeringens politik gentemot den Syriska regimen, ledd av en tidigare al-Qaida-ledare. Genom att kanalisera närmare 300 miljoner kronor till Syrien skulle det underlätta för landet att ta emot sina egna medborgare som skulle utvisas från Sverige. Pengar som aktivisten menade kunde användas för att förfölja kurder i Syrien.

I direkt anslutning till aktionerna publicerades inlägg på sociala medier där aktivisten förklarade budskapet. Vid dockan lämnades också en skylt med texten ”Benjamin Dousa finansierar etnisk rensning i Syrien. M hjärta al Qaida”.

Även om yttrandena till del kan ifrågasättas i sak utgör de i sig inte något brott

Det är uppenbart att dockan och korgen med äpplen var en politisk opinionsyttring riktad mot regeringens politik även om den adresserades till de två ansvariga statsråden. Det förstod både Forsell och Dousa kort efter att de fått vetskap om aktionen. Av förundersökningen framgår att Dousa när han läst texten på skylten och talat med Säpo kände sig lugn efter den första oron innan han förstod syftet med dockan. Han kunde också fullfölja en medverkan i TV4.

Aktivisten hävdar att han inte haft något syfte, uppsåt, att hota statsråden och heller inte försökt dölja att han utförde aktionen. Han säger sig bara ha utnyttjat sin yttrandefrihet.

Även om yttrandena till del kan ifrågasättas i sak utgör de i sig inte något brott. De skyddas därmed av grundlagsbestämmelserna om demonstrations- och yttrandefriheten som finns i regeringsformen.

Dockan och korgen med äpplen må vara provocerande och grova. Men även yttranden som framkallar obehag och olust hos enskilda, grupper av personer eller samhället ryms inom en vid yttrandefrihet. Det framgår bland annat av utslag i Europadomstolen och svenska rättsfall.

Skärmbild från Rojavakommittéernas inlägg på sociala medier. Foto: Polisen

Det innebär inte att en person som använder sin yttrandefrihet inte kan hållas ansvarig för straffbara gärningar som begås i samband med yttrandet. Det kan till exempel röra sig om olaga intrång, ofredande, olaga hot, hemfridsbrott, allvarlig störning av den allmänna ordningen eller hindrande av trafik.

Olaga hot och i synnerhet grovt olaga hot är allvarliga brott. I bägge fallen ingår fängelse i straffskalan och bedöms ett hot som grovt är minimistrafik två års fängelse. Ofredande renderar som regel endast böter.

För att döma någon för olaga hot krävs att gärningen är brottslig och att den utförs ”på ett sätt som är ägnat att hos den hotade framkalla allvarlig rädsla för egen eller annans säkerhet till person, egendom, frihet eller frid”.

Med allvarlig rädsla menas att gärningen ska vara sådan att den normalt framkallar en allvarlig rädsla eller fruktan hos den hotade. Inte en relativt snabbt övergående ovisshet och oro.

Yttrandena är inte brottsliga och inget brott i övrigt har begåtts som når upp de rekvisit som krävs för att utgöra olaga hot.

Därmed ställs yttrandefrihetsintresset mot enskildas skydd mot ofredande

Det som enligt min uppfattning blir kvar är åklagarens alternativa yrkande att utplaceringen av korgen med äpplen utgör ofredande. Självklart hade Forsell anledning att känna en initial oro. Det kan sägas innebära att ett ofredande har skett. En fällande dom skulle bli en markering att själva platsen för framförandet av ett straffritt yttrande var olämplig och innebar en kränkning av Forsells rätt till en fredad zon.

Därmed ställs yttrandefrihetsintresset mot enskildas skydd mot ofredande. Vid den avvägningen bör yttrandefrihetsintresset, som utgör en del av det svenska statsskickets grunder, väga tyngre än det relativt lindriga brottet ofredande.

Migrationsminister Johan Forsell (M) och bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa (M). Foto: Lars Schröder/TT

I kölvattnet av åtalet uppstod en diskussion, eller snarare dispyt, mellan utrikesminister Maria Malmer Stenergård (M) och Leif GW Persson.

På plattformen X förklarade utrikesministern att Leif GW Persson ”alltför ofta visat prov på bristande omdöme” och att han ”passerat en skarp gräns” genom att ställa sig ”bakom misstänkta gärningsmän som genomför hotfulla aktioner mot politiker”.

Det finns åtskilliga exempel på när statsråd, myndighetsföreträdare och förtroendevalda tangerat och ibland överträtt förbudet att genom uttalanden direkt eller indirekt, medvetet eller av ovarsamhet påverka pågående rättsprocesser.

Konstitutionsutskottet poängterade bland annat i sitt [granskningsbetänkande 2015/16](#) att ett statsråd måste ”visa största möjliga återhållsamhet med att uttala sig om rättsavgöranden i enskilda fall eller att göra uttalanden som kan uppfattas på detta sätt. Uttalanden om rättskipningen kan utgå från enskilda fall men slutsatsen måste ges en allmän

innebörd om inte misstanken ska uppstå att ett statsråd velat påverka domstolarnas avgöranden.”

Utskottet fortsätter ”även om avsikten med ett uttalande inte varit att påverka domstolarnas bedömning kan det ändå i vissa fall framstå som stridande mot syftet i 11 kapitlet 3 § regeringsformen”.

Utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M). Foto: Alexander Mahmoud

Syftet med att i grundlag tydligt och explicit markera domstolarnas och offentliga förvaltningars självständighet är att garantera enskildas rätt till en rättssäker och oberoende prövning. Det är endast gällande lag som ska tillämpas och domstolarna samt förvaltningsmyndigheter får inte påverkas eller låta sig påverkas av anvisningarna eller motsvarande åtgärder från regeringen, riksdagen eller andra myndigheter.

Bestämmelsen i regeringsformen är central för rättsstaten och har med olika formuleringar funnits i grundlag sedan i varje fall 1809.

Riksdagens konstitutionsutskott bör pröva utrikesminister Maria Malmer Stenergards uttalanden.

Läs fler artiklar från [DN Debatt](#):

Livia Johannesson och Noomi Weinryb, forskare: [”Att demonstrera vid tangentbordet duger inte”](#)

Kristdemokraterna: [”Vi har varit naiva och fega inför hotet från islamism”](#)

Text

Nils Funcke, journalist och yttrandefrihetsexpert

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt